

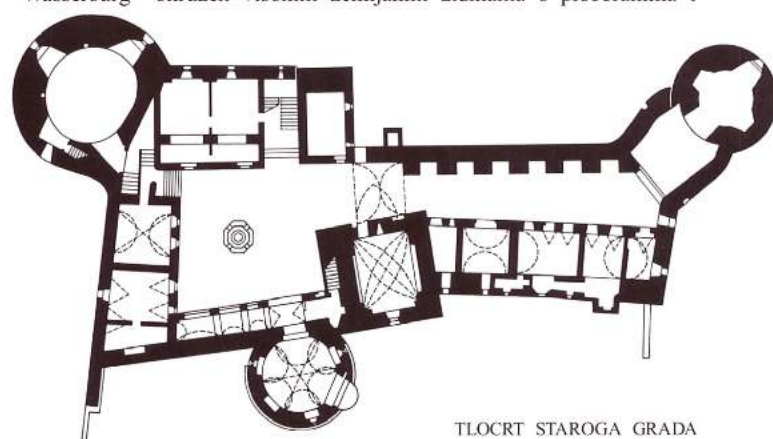
STARI GRAD

II. Istodobno sa slobodnim kraljevskim gradom postoji i utvrda, samostalni feudalni posjed (grofovi Celjski, Ivaniš Korvin, Ivan Ungnad, Tomo Erdődy i nasljednici) do 1925. Tijekom XVI. st. V. je bio najvažnija utvrda Slavonske vojne krajine i sjedište generalata. God. 1756–76. političko središte Hrvatske, sjedište bana, a od 1767. i namjesničkoga vijeća. Obnovljen nakon katastrofalnoga požara 1776. V. je i danas brojem kulturnopov. spomenika najvažnije kulturno i umj. središte S Hrvatske.

Urbanistički oblik varaždinske pov. jezgre i njezinih predgrada je nepravilan četverokut s utvrdom u SZ dijelu. Zemljani su nasipi ojačani kulama kružne osnove i višekutnim prsobranima. Unutar gradskih zidina

je srednjovj. raspored trgova i ulica oblikovan dijelom kasnijom izgradnjom tijekom XVII. i XVIII. st. s mnogobrojnim renesansnim, baroknim i historicističkim građevinama. God. 1807. započelo je sustavno rušenje gradskih zidina, čime je unutrašnja varoš spojena s predgradima. Najvažniji je arhit. spomenik tvrđava, nazvana *Stari grad*, nepravilna izdužena tlocrta s kulama kružne osnove. Glavna četvrtasta kula s poč. XV. st. ima veliki gotički luk s klesarskim znakovima i stražarske klupe s lučno svedenim kamenim reljefima s motivom ruže i ribljega mjehura. Za vlasništva Ivana Ungnada, gotička je tvrđava pregrađena u renesansni »Wasserburg« okružen visokim zemljanim zidinama s prsobranima i

DVORIŠNI DIO STAROGA GRADA

TLOCRT STAROGA GRADA

dvostrukim opkopom ispunjenim vodom. Radove su izvodili tal. graditelji iz okolice Coma prema planovima i pod nadzorom Domenica dell' Allia. Unutrašnjost utvrde ima oblik palače s dva dvorišta; dvokatni su hodnici ukrašeni toskanskim stupovima. Površine zidova oslikane su sgraffitima i zidnom slikom u unutrašnjosti. Na juž. zidu glavne kule probijen je dvostruki prozor s kamenim doprozornikom i grbom Ivana Ungnada.

Važni arhit. i umj. spomenici također su i mnogobrojne varaždinske crkve. Župna crkva *Sv. Nikole* uz nekadašnja južna gradska vrata, prvotno romanička građevina, bila je još 1672. gotičko zdanje s tri broda i peterostranim svetištem; sadašnja crkva s bočnim kapelama i širokim svetištem izgrađena je u vrijeme barokne obnove 1753–61, koju je većim dijelom